

Котенко Т.М.
кандидат економічних наук, доцент
кафедри фінансів та планування
*Кіровоградський національний
технічний університет*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Актуальність Проблема інноватики в освітній системі актуалізувалася після набуття Україною – незалежності, що було викликано наступними чинниками:

- нові соціально-економічні перетворення обумовили необхідність корінних змін в організації системи освіти, методології і технології організації навчального процесу в навчальних закладах різного типу і підготовки нової плеяди науково-педагогічних кадрів;
- посилилася тенденція гуманітаризації змісту освіти, з'явилися нові навчальні дисципліни та стрімко виникла потреба в викладачах, які б могли забезпечити творчий, інноваційний підхід до реалізації цих тенденцій;
- на відміну від умов жорсткої регламентації змісту і організації навчального процесу у радянській період в оновлюваній національній школі викладач отримав можливість творення власної навчальної лабораторії, що безперечно, вимагає набуття досвіду інноваційної діяльності;
- входження навчальних закладів у ринкові відносини викликає конкуренцію між державними і недержавними ВНЗ, надає можливості молодій людині навчатися там, де інноваційний потенціал та якість отриманої освіти вище;
- бурхливі зміни в інформатизації суспільства активізують потребу оновлення інформаційно-освітнього середовища [1].

Мета Процес упровадження інновацій доцільно розподіляти на основні етапи, враховуючи теоретичну і практичну підготовку викладачів. На підставі

всебічного аналізу необхідно своєчасно корегувати темп і зміст оновлення навчального процесу, накреслюючи нові перспективи роботи.

На думку Н.В.Якси, інноваційну діяльність можна вважати ефективною, якщо нововведення прийшло всі стадії викладеного «життєвого циклу», а саме: виникнення, засвоєння, насичення, рутинізація, криза, фініш [1].

Разом з тим, можна виокремити наступні критерії готовності викладача вищої школи до інноваційної педагогічної діяльності:

- усвідомлення необхідності інноваційної діяльності;
- готовність до творчої діяльності щодо нововведень у ВНЗ;
- упевненість у тому, що зусилля, спрямовані на нововведення, принесуть позитивний результат;
- узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю;
- готовність до творчих невдач;
- органічність поєднання інноваційної діяльності, особистої, фахової та педагогічної культури;
- рівень психолого-педагогічної та методичної готовності до інноваційної діяльності;
- здатність до фахової рефлексії.

У проекті Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років виділено три основні моделі відповіді освітньої системи на життєві виклики, що сформувалися протягом двох останніх десятиліть. Перша передбачає створенням нових форм організації освітньої діяльності і базується на прогнозуванні та швидкому реагуванні на виклики. Другу пов'язують із перетворенням наявних інституцій відповідно до умов мінливого середовища, технічним пристосуванням до нових умов діяльності та існування, третю - із імітацією змін [2]. Реалізувати завдання, які стоять перед освітою, можливо за умови впровадження ефективного освітнього менеджменту. У зв'язку з чим доцільно використовувати як найновіші досягнення в галузі управління, так і досвід минулого.

Технології в галузі навчання і виховання принципово відрізняються від промислових технологій. Основна відмінність полягає в більшій гнучкості перших, центром уваги яких, вихідним і кінцевим результатом є людина, а основним параметром виміру виступає рівень її розвитку.

Освітні технології, як найбільш загальні утворення, характеризують загальну стратегію розвитку освітнього середовища (єдиного освітнього простору). Основне призначення освітніх технологій – прогнозування розвитку освітніх систем, їх проектування, планування та визначення факторів, які відповідають основним цілям (рис.1).

Рис.1. Структура освітньої технології

Результати

Сьогодні Болонський процес реалізується відповідно до цілей, визначених такими основними документами ЄУ:

- Стратегічна рамка для Європейської співпраці в освіті та навчанні «Освіта та навчання 2020».
- Європа 2020. Стратегія для розумного, стійкого та інклюзивного розвитку.
- Європейська співпраця у професійній освіті та навчанні на період 2011-2020 рр.
- Підтримуючи розвиток і ринок праці – порядок денний для модернізації систем вищої освіти Європи [4,8].

У залежності від того, який шлях вибрати за основу в процесі проектування та реалізації освітньої програми, розрізняють дві парадигми навчання.

Перший, якщо за основу взяти сукупність результатів навчання, відображає наміри викладачів щодо змісту освіти; другий, в основі якого набір компетентностей, якими оволодів випускник, – наміри замовників освітніх послуг (роботодавців).

Пріоритети вищої освіти на наступне десятиріччя визначені під гаслом «Навчання для майбутнього», проблема якості вищої освіти є наскрізною та присутньою у кожній позиції [3]:

- Соціальний аспект: справедливий доступ і завершення.
- Навчання впродовж життя. Навчання впродовж життя підпорядковується принципу державної відповідальності. Гарантування забезпечення доступності, якості послуг, прозорості та повноти інформації. Здійснення політики в галузі навчання впродовж життя вимагає міцних партнерських відносин між органами державної влади, закладів вищої освіти, студентами, роботодавцями і працівниками.
- Працевлаштування.
- Студенто-центроване навчання.
- Освіта, дослідження та інновації.
- Міжнародна відкритість.
- Мобільність.
- Збір даних.
- Багатовимірні інструменти прозорості.
- Фінансування. Заклади вищої освіти отримали велику автономію поряд із швидко зростаючими очікуваннями оперативно реагувати на потреби суспільства і бути підзвітними.

Висновки

В період реалізації інноваційних підходів в системі навчання у вищій школі важливим залишається реалізація стратегії освітнього менеджменту, що

враховує теоретико-практичні розробки наукової, класичної, людських відносин та школи науки управління.

У межах державної відповідальності державне фінансування залишається основним пріоритетом для забезпечення справедливого доступу та подальшого стійкого розвитку автономних закладів вищої освіти. Велика увага повинна бути приділена пошуку нових і диверсифікованих джерел фінансування та відповідних методів.

Список використаних джерел:

1. Педагогіка вищої школи. Інноваційні технології та методи навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/10470406/pedagogika/innovatsiyni_tehnologiyi_metodi_navchannya
2. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015 – 2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797/>
3. Нова динаміка вищої освіти і досліджень для соціальних змін та розвитку // За редакцією І.О. Вакарчука. Упорядники: Фініков Т.В., Болюбаш Я.Я., Бабин І.І., Усатенко Г.О. – К.: Агентство «Україна », 2009. – 64 с. – С. 42-57.
4. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд / Укладачі: Добко Т., Золотарьова І., Калашнікова С., Ковтунець В., Курбатов С., Линьова І., Луговий В., Прохор І., Рашкевич Ю., Сікорська І., Таланова Ж., Фініков Т., Шаров С.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.
5. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети », 2014. – 120 с.